

THE BASES OF FORMATION OF PROFESSIONAL ETHICS OF FUTURE SOCIAL WORKERS IN UNIVERSITIES

R. V.Zozuliak-Sluchyк

Abstract. *Forming of the new standards the system-forming factor of which is professional competence of a future specialist is inherent to the development of the modern higher education in Ukraine today. At the same time social work belongs to those rare types of professional activity where often not professional knowledge and skills but personal qualities of a specialist in many ways determine success and efficiency of work. The aim of the research is theoretical analysis of the question of the formation of bases of professional ethics of future social workers in universities in the modern scientific researches. The result of formation of professional ethics of future social workers is seen in readiness to productive independent and responsible actions, thanks to which a student has an opportunity to show his own knowledge, skills, abilities, moral culture which are shown in moral co-operation and activity, id est, the thing goes about reaching of the level of professional and ethic competence. The done analysis induces to forming of the conception of forming of professional ethics of future social workers in universities.*

Keywords: *social worker, ethics, formation of professional ethics, educational process.*

УДК 37.378

РОЗВИТОК ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Т.С. ЗОРОЧКІНА, кандидат педагогічних наук, доцент

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

E-mail: zvezdochcina@gmail.com

Анотація. *У статті розглядається розвиток вищої педагогічної освіти у Великій Британії на початку ХХІ ст. Розкрито два основні підходи підготовки педагогічних кадрів. Висвітлюється низка взаємопов'язаних компонентів при підготовці вчителя. Показано які реформи проводяться у Великій Британії за весь період розвитку освіти.*

Ключові слова: *вища педагогічна освіта, Велика Британія, підготовка вчителя, ВНЗ.*

Актуальність (Introduction). У 90-х роках істотні зміни відбулися в організації управління державною системою освіти. У липні 1995 р. в Англії було створено Міністерство освіти і працевлаштування (Department for Education and Employment) шляхом об'єднання колишнього Міністерства освіти і науки та колишнього Міністерства працевлаштування. Останнє займалося проведенням політики у галузі професійної підготовки і здійснювало контроль за системою Національних професійних кваліфікацій. Новостворене Міністерство прийняло на себе такі функції: ведення національної освітньої політики, співробітництво з іншими органами центральної та місцевої влади, формування законодавчої бази діяльності системи освіти, фінансування громадських неміністерських установ та інших організацій, закладення законодавчої основи діяльності цих закладів [1;2].

У травні 1997 року, з приходом до влади лейбористського уряду Т. Блеєра, прем'єр-міністр уже в одній із перших промов проголосив: «Трьома головними національними пріоритетами є: освіта, освіта, освіта». Важливими завданнями в цій сфері були названі не тільки поліпшення обов'язкової освіти, а і професійної, а також реформа фінансування університетської системи. Актуальність завдань обумовлена змінами в характері соціальної політики європейських держав в останні роки. Англійський варіант реформ був названий переходом від «welfare» до «workfare», тобто від турботи держави про добробут громадянина до турботи про те, щоб громадянин мав роботу і сам забезпечив собі добробут». За таких умов значення професійної освіти зростає. Зростає й турбота держави про ці освітні аспекти [3]. Таким чином, кінець ХХ століття у Великої Британії, ознаменувався істотними змінами в сфері підготовки вчителів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and

publications). У вітчизняному науковому просторі історичні традиції та сучасний стан теорії й практики системи освіти Великої Британії розкрито в працях Г. Алексевича, Ю. Алфьорова, Н. Воскресенської, Б. Вульфсона, О. Глузман, Ю. Кіщенко, О. Леонтьєва, Т. Мойсеєнко, Л. Пуховської, А. Парінова, Н. Яцишин та ін.

Результати (Results). Уряд Великої Британії створив ряд контролюючих організацій з метою централізації управління; стандартизації освіти в країні. Змінилося ціннісне ставлення до професіоналізму вчителя та його особистісним якостям.

В кінці ХХ століття британська вища педагогічна освіта більш цілеспрямовано вибудовується в напрямі на духовний, моральний і культурний розвиток особистості і суспільства в цілому. Оскільки, на переконання М. Боннетта [4] «в центрі навчального процесу зосереджені взаємовідносини "вчитель-студент" і англійське суспільство прийшло до висновку, що викладачам необхідно передавати свої цінності молоді, яку вони навчають. Тому дуже важливо, щоб вони співпадали з цінностями, які прийняті вищим навчальним закладом та узгоджені з суспільством в цілому».

Загалом у Великій Британії на кінець ХХ століття налічувалося близько 170 закладів вищої освіти. Менше за все вищих навчальних закладів на кінець ХХ століття налічувалося у Північній Ірландії (всього 2 університети та 2 коледжі) та Уельсі (2 університети та 4 коледжі), у Шотландії діяли 14 університетів (включаючи Відкритий Університет) та 9 коледжів, 77 університетів і 54 коледжі діяли в Англії. Освітні системи цих історичних регіонів практично не відрізнялися [5].

На рубежі століть (кінець ХХ- початок ХХІ ст.) Позначився новий етап у розвитку британської педагогічної освіти, коли сучасні вчені почали проводити дослідження по створенню єдиної моделі професіоналізму вчителя. В їх роботах зустрічається велика кількість різноманітних підходів до підготовки сучасного вчителя-професіонала, в яких висувається ряд вимог до його особистості, її становленню і розвитку. При цьому розглядаються етапи, через які проходить педагог на шляху до свого професійного майстерності [6].

В кінці ХХ – на початку ХХІ століття в британській системі педагогічної освіти утвердилися два основні підходи підготовки педагогічних кадрів:

1. Однорічний курс для тих, хто завершив трирічну університетську підготовку, одержав ступінь бакалавра наук і має намір стати вчителем. Упродовж року студенти проходять курс професійно-педагогічної підготовки і зазвичай вивчають педагогіку, педагогічну психологію, методику викладання (тривалість підготовки орієнтовно 12–16 тижнів) і проходять практику в школі (20–24 тижні). Студенти складають екзамени з педагогіки, методики викладання, захищають дипломну роботу.

2. Чотирирічний курс навчання, який дає можливість отримання академічного ступеня бакалавра педагогіки. Цей курс передбачає дворічну загальнонаукову фундаментальну підготовку і дворічне професійне навчання, протягом якого студент проходить педагогічну практику в школі під керівництвом тьюторів.

Особливістю університетської освіти Великої Британії на початку ХХІ століття є впровадження комбінованих програм підготовки, які передбачають отримання комбінованих (combined degree) або об'єднаних (joint degree) ступенів. Навчання побудоване за принципом комбінування одного основного предмета з кількома додатковими, що сприяє гуманізації освіти, посиленню інтегративних процесів, між– предметних зв'язків. Сьогодні у Великій Британії, як і в багатьох інших зарубіжних країнах, найбільш поширеними є такі освітньо-кваліфікаційні рівні: бакалавр, магістр, доктор філософії.

Слід підкреслити, що вже в кінці ХХ століття у Великій Британії актуальною стала проблема співвідношення викладання і дослідницької роботи в діяльності сучасного вчителя. На початку ХХІ століття ця проблема набула ще більшого значення. Сьогодні в британській системі освіти є запит саме на вчителя- дослідника. У 2004 році питання вдосконалення професійної підготовки сучасного вчителя обговорювалися Радою Європи, де, зокрема, зазначалося, що сучасний вчитель повинен знаходитися у постійному творчому пошуку, займатися самоосвітою, оволодівати новими методиками викладання, розробляти інноваційні методи, вдосконалювати навчальні плани та ін., що є свідченням необхідності підготовки вчителя-дослідника. Як результат трансформації світової і британської системи освіти в ХХІ столітті утверджується нова освітня парадигма, яка полягає в зміні акцентів позиції сучасного вчителя – з функціонального виконавця він перетворюється на педагога- дослідника (teacher-

researcher), який володіє значним творчим потенціалом, здатністю до рефлексивного мислення, постійної самоосвіти, самовдосконалення своєї професійно-педагогічної діяльності [7].

Сконструйована нова модель підготовки вчителя-дослідника в контексті вищої педагогічної освіти Великої Британії включає низку взаємопов'язаних компонентів: цінності професії – етичний компонент, який базується на інтеграції знань про культуру, цінності, суспільну свідомість у професійну практику; особистісні і професійні якості – компонент професійності вчителя; дослідницька позиція, яка визначає здатність вчителя до освітніх трансформацій; ключові компетенції, які використовуються педагогом для досягнення професійної мети; дослідницькі вміння (гностичні, конструктивні, прогностичні, рефлексивні, комунікативні, емпативні, сугестивні та ін.), які забезпечують зміст, процес і результат дослідження; технології професійної підготовки на основі дослідницької діяльності; валідність результатів дослідження.

Важливою умовою підготовки вчителя-дослідника у Великій Британії в контексті вищої педагогічної освіти є функціонування спеціальних педагогічних товариств, мета яких полягає в організації симпозіумів, семінарів, майстер-класів педагогів-професіоналів, а також у зміцненні зв'язків між вишівськими викладачами і студентами педагогічних відділень, шкільними менторами. Як учасники педагогічних товариств викладачі, студенти, шкільні вчителі спільно розробляють різні освітні проекти, використовуючи матеріали власного досвіду [8].

На сучасному етапі структура професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в Англії є двоступеневою, з обов'язковим отриманням статусу кваліфікованого вчителя (QTS). Після отримання цього статусу молодий учитель має пройти випробувальний термін (один рік) для адаптації і його підтвердження під керівництвом досвідченого вчителя. Підготовка майбутнього фахівця триває в Англії чотири роки. Ці вимоги зафіксовані в Стандарті кваліфікованого вчителя, який є найбільш відповідним документом підготовки учителів початкової школи на сучасному етапі. Він охоплює більшість аспектів професійної підготовки, включаючи зміст і форми Національної програми підготовки учителів з базових предметів.

Виконання даної програми розглядається як один із ключових елементів у планах уряду щодо досягнення і підвищення грамотності, а також щодо прогресу в досягненні цільових показників.

На сучасному етапі розвитку освіти Англії є три моделі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи: послідовна, паралельна й альтернативна. У підготовці майбутніх учителів початкової школи найбільш традиційною є паралельна модель, яка триває три роки і закінчується присудженням статусу кваліфікованого вчителя і наукового ступеня бакалавра.

Навчальна програма включає вивчення предметів базового циклу; психолого-педагогічних дисциплін; професійні дисципліни і предмети за вибором. Педагогічна практика триває 24 тижні. Студенти мають пройти практику не менш, ніж у двох школах. Упродовж шкільної практики студенти викладають один з обов'язкових предметів і беруть активну участь у громадському житті школи. Після завершення навчання студент складає іспит, захищає дипломну роботу (професійний проект), отримує науковий ступінь бакалавра освіти (BEd) і рекомендується для одержання статусу кваліфікованого вчителя.

Послідовна модель найбільш поширена серед учителів середніх шкіл, але останнім часом вона стала популярна і серед бажаючих стати вчителем початкової школи. Навчання відбувається на педагогічних відділеннях університетів, у технічних педагогічних і художніх педагогічних коледжах. Курси послідовної підготовки майбутніх учителів початкової школи тривають 4 роки. Після 3 років навчання студенти отримують ступінь бакалавра і статус кваліфікованого вчителя (QTS). Після 4 років навчання майбутній учитель отримує сертифікат аспіранта в освіті (Postgraduate Certificate in Education – PGCE). Для отримання PGCE для викладання в початковій школі студент повинен пройти навчальну програму, що включає всі дисципліни, які входять до Навчального плану початкової школи, сучасні іноземні мови, інформаційні технології, професійні дисципліни і педагогічну практику в школі. Альтернативна модель містить низку курсів з підготовки майбутніх учителів [9].

Зараз система прийому кандидатів на програми підготовки учителів включає в себе кілька стадій, які передбачають відповідність абітурієнтів таким умовам:

1) підвищення вимог до освітнім результатами майбутніх вчителів (позначки не нижче 3 в сертифікаті про загальну середню освіту (GCSE) з математики і англійської мови для бажаючих викладати в середній школі; а для тих, хто хоче стати вчителем початкової школи - ще й з наукових дисциплін). Кандидатам на вступ на подипломований рівень підготовки (PGCE) необхідно мати диплом про вищу освіту з балами не нижче 2 класу за національною шкалою;

2) проходження практики в школі до вступу на курс підготовки (освітні установи з підготовки вчителів як університетське, так і не університетського типу вимагають, щоб абітурієнти пройшли як мінімум десятиденну практику в школах, спостерігаючи за роботою вчителя і виявляючи особливості своєї майбутньої професійної діяльності). Таким чином, кандидат отримує можливість переконатися в правильності (чи неправильності) свого вибору професії.

При цьому абітурієнти, які не мають змоги самостійно знайти базу для проходження практики, можуть скористатися послугами спеціально організованої програми шкільної практики (School Experience Programme) [10].

3) усвідомлений вибір типу програми підготовки та освітнього закладу. Як відомо, британська система підготовки педагогічних кадрів відрізняється різноманіттям моделей і гнучкістю маршрутів підготовки.

4) проходження професійних тестів (professional skills tests) з математики та англійської мови (а також по предмету спеціалізації);

Тест на грамотність націлений на перевірку сформованості орфографічних, пунктуаційних, граматичних навичок та перевірку розуміння та осмислення прочитаного тексту. Слід зазначити неоднозначне ставлення до даних тестів з боку педагогічної спільноти.

5) оцінювання комунікативних навичок і умінь міжособистісної взаємодії кандидатів в ході співбесіди [11].

На даний момент вища освіта у Великій Британії є державною, навчання здійснюється у понад 850 вищих навчальних закладах (43 університетах, 159 педагогічних коледжах, 30 політехнічних інститутах тощо). Найбільш престижними університетами є Оксфорд (1168) та Кембридж (1209), які разом іноді називають Оксбридж. Випускники паблік скулз складають 65 % їхніх студентів.

Вища академічна освіта Великої Британії є двоступеневою:

- перший ступінь — додипломне навчання (Undergraduate education/UG), академічний курс на базі середньої освіти на присудження ступеня бакалавра. Ступінь бакалавра буває двох видів: звичайним і ступенем з відзнакою. Для отримання диплома звичайного ступеня вивчається значна кількість дисциплін, для ступеня бакалавра з відзнакою, глибоко вивчається обмежена кількість предметів (зазвичай, одного основного і двох-трьох допоміжних).

- другий ступінь — післядипломне навчання (Postgraduate education), академічний курс на базі вищої освіти на присудження ступеня магістра, магістра філософії та доктора філософії. Програма підготовки магістрів, як правило, включає формулювання основних положень (тез) дисертації та вивчення спецкурсів дисциплін, кількість яких коливається від чотирьох до десяти.

Класичним навчальним закладом Великої Британії є коледж. Згідно з законом 1992 року «Про повну вищу та спеціальну середню освіту», коледжі стали самоврядними, вийшли з підпорядкування місцевих органів влади й самі визначають зміст освіти, форми та методи навчання. На базі коледжів відбувається перекваліфікація та безперервна освіта (Lifelong Education). Коледжі мають різні профілі, терміни навчання, рівні підготовки, умови та якість навчання тощо. В останні десятиріччя коледжі стають багатопрофільними за рахунок об'єднання коледжів і здебільшого мають п'ять-шість напрямів професійної підготовки [12].

Та, на жаль, не все так гладко в сучасній системі вищої освіти Великобританії. Як свідчить Британська рада, наступне десятиліття повинне стати визначальним для країни. Незважаючи на той факт, що більшість іноземних студентів обирають навчання у Британії на противагу іншим європейським країнам чи США, процент прийому до вищих навчальних закладів буде значно меншим у порівнянні з минулим десятиріччям. За даними ради, до 2020 чисельність іноземних студентів зросте на 300 тис., лише 50 тис. з яких є громадянами Австралії. Проте очікується, що основним джерелом студентів буде Індія, яка має намір випередити Китай за кількістю іноземних

абітурієнтів. Також серед студентів очікуються вихідці з Нігерії, Малайзії, Пакистану та Саудівської Аравії – країн, що стрімкими темпами виходять на ринок праці.

Дослідження свідчить, що для кращого функціонування сектору освіти, Великобританії потрібно звернути увагу на перспективи пошуку міжнародних партнерів для співпраці у вирішенні глобальних проблем людства. Найкращими кандидатами на цю роль є Канада, Італія, Німеччина, Франція, Австралія та США.

Доктор Джо Білл, начальник відділу освіти та роботи з громадськістю Британської ради, заявляє: *"Наше дослідження показує – стан вищої освіти в країні покращиться лише за умови, якщо університети і коледжі за підтримки уряду будуть готові зробити рішучі кроки у співпраці з міжнародним ринком вищої освіти. Піклуватися про стан навчання потрібно не лише всередині країни, а й за її межами. Тому доречним буде відкриття філіалів наших університетів в Китаї, на Далекому та Середньому Сході. Ми не можемо дозволити собі втратити такі перспективи реформ."* [13].

Дослідження показало, що на сучасному етапі розвитку системи педагогічної освіти Великої Британії спостерігаються такі тенденції як: перехід до багаторівневої педагогічної освіти, диверсифікація у галузі британської педагогічної освіти, посилення інноваційності у сфері підготовки британських вчителів. Багаторівнева вища освіта як явище відома з часів середньовічних університетів і трактується як відкрита система педагогічної освіти, що має на меті підготовку фахівців із творчої практичної та науково-дослідної педагогічної діяльності в різноманітних сферах освітнього простору країни, Європи та світу [2].

Процес становлення національної державної системи освіти в Великобританії, що почався в кінці XIX - першій половині XX століття йшов досить швидко і різнобічно. Практично постійно працювали урядові комісії вивчали те чи інше питання організації системи освіти: розглядалися проблеми пов'язані з уточненням цілей і завдань початкової та середньої освіти, з визначенням змісту освіти в початковій і середній школі, визнання нових типів початкових і середніх навчальних закладів, питання зв'язку між ступенями освіти, підготовка вчителів і вихователів і т. д.

Становлення і розвиток системи педагогічної освіти в Великій Британії, який охоплює досить великий часовий період з середини XIX до другої половини XX ст., Надзвичайно точно відображає зміни суспільного устрою, соціальних взаємин і вимог британської громадськості до освіти і виховання підростаючого покоління, а значить і до особистості вчителя, як основного «провідника» інновацій та ціннісних орієнтацій в педагогічну діяльність.

Таким чином, у кінці 60-х — на початку 70-х рр. у системі педагогічної освіти Великої Британії відбулися значні зміни. У цей період, бере початок тенденція до вирівнювання якості університетської та неуніверситетської підготовки.

З початку 90-х рр. XX століття підготовка вчителів в Англії та Уельсі здійснюється, в основному, в навчальних закладах двох типів: в університетах (на факультетах педагогіки) і в коледжах вищої освіти (це можуть бути педагогічні коледжі або коледжі, що мають також і інші навчальні курси). Однак, в останні роки відпрацьовано нові шляхи одержання професії, а саме: 4-річний курс на одержання ступеня бакалавра педагогіки (BEd); однорічний курс на одержання післявипускного свідоцтва з педагогіки (PGCE); дворічний курс на одержання післявипускного свідоцтва вчителя початкової школи за контрактом (артикульований учитель); дипломований або ліцензований учитель; дворічний скорочений курс на одержання ступеня бакалавра педагогіки за предметами, що не забезпечені необхідною кількістю викладачів (точні науки, природничі науки, сучасні мови). Всі вони готують кваліфікованих учителів для середньої або початкової школи [14].

У Великій Британії за весь період розвитку освіти проводиться ряд реформ вищої школи: з'являється єдина структура вищої освіти; одержання коледжами статусу університетів, які давали право присуджувати академічні степені та звання; затвердження нових структур: Рада з питань якості вищої освіти (або Рада ректорів вузів) і Відділ з оцінки якості (державна організація, яка займається перевіркою якості предметів); одержання права присвоєння ступенів неуніверситетським навчальним закладам; покращення роботи магістратури і докторантури; розширення доступу до вищої освіти дорослого населення країни; розробку критеріїв одержання статусу університету, спрощення цієї процедури; покращення якості підготовки фахівців, організація зовнішнього контролю за якістю їх підготовки - шляхом удосконалення роботи національного аудиторського органу.

Всі вищі навчальні заклади Великої Британії умовно можна розділити на 3 групи: університети академічної спрямованості; політехніки, що виникли в 60-і рр. ХХ ст., які мають практичну спрямованість; спеціалізовані коледжі та інститути [15].

Висновки і перспективи (Discussion). У Великій Британії, в ході реформ педагогічної освіти кінця ХХ початку ХХІ століття, в змісті підготовки вчителів був зроблений акцент на практичну підготовку, підвищення функціональної грамотності, а також оволодіння інформаційно - комунікаційними технологіями. Зазначимо, що у британських ВНЗ активно розвивається дистанційне навчання.

Як показав аналіз наукових праць, європейські країни усвідомили необхідність співпраці та інтеграції в рішенні як внутрішньодержавних проблем. В документах, прийнятих в ході міжнародних конференцій, освіта розглядається як сфера спільних інтересів, де може бути досягнуто взаєморозуміння держав і громадян. Слідом за цим європейські країни почали освітні реформи, з ланцюгом додання відкритості своїх систем освіти і формування єдиного загальноєвропейського освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Задорожна І. П. Особливості методичної підготовки вчителів англійської мови у Великій Британії: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. - Т., 2002. - 332 с.
2. Толочик А. І. Сучасні тенденції підготовки вчителів у Великобританії// Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. – Випуск 1.33. Педагогічні науки. – С. 128-131.
3. Сучасна освітня система у Великій Британії.– Електронний ресурс. – [Режим доступу] : <http://osvita.ua/school/method/1024/>
4. Bonnett M. "New" Era Values and the Teacher – Pupil Relationship as a Form of the Poetic // British Journal of Educational Studies. – 1996. – Vol. 44. – №1. – P.28.
5. Мельничук О. Історичні аспекти становлення та організації вищої педагогічної освіти у Великій Британії // Педагогічний часопис Волині. – №1(4). – 2017. – С. 22-26.
6. Онищенко Ю. Ю. Формирование профессионализма учителя в системе педагогического образования в Великобритании (конец ХХ - начало ХХІ вв.) . : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. – Коломна, 2007. – 168 с.
7. Barber M. High expectations and standards of all, no matter what: creating a world class education service in England / M. Barber. – London : Routledge Falmer, 2001. – 187 p.
8. Попович І. Є Історичні аспекти розвитку професійної підготовки вчителя- дослідника у вищих навчальних закладах Великої Британії // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя: Психолого-педагогічні науки. – 2016. – № 1. – С. 274-279.
9. Нос Л. С. Сучасні підходи до професійної підготовки вчителів початкової школи в країнах Європи / Л. С. Нос // Молодий вчений. — 2017. — №7. — С. 309-312.
10. School Experience Programme .– Електронний ресурс. – [Режим доступу] : <https://www.gov.uk/government/publications/school-experience-programme-information-for-schools>
11. Абазовик Е. В. Реформирование подготовки учителей в Англии на современном этапе.– Електронний ресурс. – [Режим доступу] : <file:///C:/Users/%D0%94%D0%BE%D0%BC/Downloads/reformirovanie-podgotovki-uchiteley-v-anglii-na-sovremennom-etape.pdf>
12. Освіта у Великій Британії .– Електронний ресурс. – [Режим доступу] : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D1%83_%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B9_%D0%91%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%97
13. Перспективи розвитку вищої освіти у Великобританії на наступне десятиліття .– Електронний ресурс. – [Режим доступу] : <http://studybridge.com.ua/articles/united-kingdom/perpektivj-razvitiya-vjschego-obrazovaniya-v-anglii-na-10-let.html>
14. Кіщенко, Ю. В. Історико-соціальні передумови становлення сучасної системи професійної підготовки вчителів в Англії та Уельсі / Ю. В. Кіщенко // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Херсон: ХДУ, 2005 . – Вип. 40 . – С. 423 – 428.
15. Погребняк Н. М. Основні напрямки реформування вищої педагогічної освіти Великобританії / Н. М. Погребняк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер.: Педагогічні науки : Зб. наук. ст. – Луганськ, 2010. – Вип. 16 (203). – Ч. II. – С. 278–286.

References

1. Zadorozhna I.P. (2002) Peculiarities of methodical preparation of English language teachers in Great Britain: Diss ... Candidate. ped Sciences: 13.00.04. 332 .
2. Tolochik A.I. Modern Trend of Teacher Training in Great Britain. *Scientific Bulletin of the V. Sukhomlinsky Moscow State University*. Issue 1.33. Pedagogical sciences. 128-131.
3. A modern educational system in the UK. – Retired from: <http://osvita.ua/school/method/1024/>
4. Bonnett M. (1996) "New" Era Values and the Teacher - Student Relationship as a Form of Poetic. *British Journal of Educational Studies*. Vol. 44. No. 1. 28.
5. Melnichuk O. (2017) Historical aspects of the formation and organization of higher pedagogical education in Great Britain. *Pedagogical magazine of Volyn*. No. 1 (4). 22-26.
6. Onishchenko Yu. Yu. (2007) Formation of teacher's professionalism in the system of pedagogical education in Great Britain (end of XX - beginning of XXI centuries). : Dis ... Candidate ped Sciences: 13.00.01. Kolomna, 168.
7. Barber M. (2001) High expectations and standards of all, no matter what: creating a world class education service in England. London: Routledge Falmer, 187 .
8. Popovich I. (2016) There are historical aspects of the development of vocational training of a researcher-teacher in higher education institutions in the UK. *Scientific Papers of NDU. M. Gogol*. Psychological and pedagogical sciences. No. 1. 274-279.
9. Nos. L. S. (2017) Modern approaches to the vocational training of primary school teachers in European countries. *Young scientist*. №7. 309-312.
10. School Experience Program – Retired from: <https://www.gov.uk/government/publications/school-experience-programme-information-for-schools>
11. Abaazovik E.V. Reforming teacher training in England at the present stage. – Retired from: file:///C:/Users/%D0%94%D0%BE%D0%BC/Downloads/reformirovanie-podgotovki-uchiteley-v-anglii-na-sovremennom-etape.pdf
12. Education in the UK. – Retired from: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D1%83_%D0%92_%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B9_%D0%91%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%97
13. Prospects for the development of higher education in the UK for the next decade .- – Retired from: <http://studybridge.com.ua/articles/united-kingdom/percpektivj-razvitiya-vjschego-obrazovaniya-v-anglii-na-10-let.html>.
14. Kishchenko, Yu.V. (2005) Historical and social prerequisites for the formation of a modern system of teacher training in England and Wales. *Pedagogical sciences: . Sciences works*. Kherson: KHDU, 40. 423 - 428.
15. Pogrebnyak N.M. (2010) The main directions of the reform of higher education in Great Britain. *Visnyk of Lugansk National University named after Taras Shevchenko*: Pedagogical sciences: Lugansk, V. 16 (203). Ch. II. 278-286.

DEVELOPMENT OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN THE GREAT BRITAIN AT THE BEGINNING OF XXI ST.

T.S. Zorochkina

Abstract. *The article deals with the development of higher pedagogical education in Great Britain at the beginning of the XXI century. Two basic approaches of training of pedagogical personnel are revealed. A number of interrelated components are covered during the preparation of a teacher. It shows what reforms are taking place in Great Britain for the entire period of education development. In Great Britain, a number of higher school reforms are ongoing throughout the education process: there is a unified structure of higher education; obtaining the status of colleges of universities that gave the right to award academic degrees and titles; the approval of new structures: the Council for the Quality of Higher Education (or the Council of Rectors of Universities) and the Quality Evaluation Unit (a state organization that examines the quality of subjects); obtaining the right to award degrees to non-university educational institutions; improvement of the work of the magistracy and doctorate; expanding access to higher education of the adult population of the country; development of criteria for obtaining university status, simplification of this procedure; improvement of the quality of training of specialists, organization of*

external control over the quality of their training - by improving the work of the national audit body. In Great Britain, during the reforms of pedagogical education at the end of the XXth to the beginning of the XXI century, the emphasis on practical training, enhancement of functional literacy, and the acquisition of information and communication technologies was emphasized in the training of teachers. It should be noted that distance education is actively developing in British universities. As the analysis of scientific works has shown, European countries have realized the need for cooperation and integration in the solution of domestic problems. In documents adopted during international conferences, education is seen as a sphere of common interests, where mutual understanding between states and citizens can be achieved. Following this, European countries began educational reforms, with a chain of openness to their educational systems and the formation of a unified European educational space.

Key words: *higher pedagogical education, Great Britain, teacher training, university.*

УДК 377/378:006

ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

А. А. КАЛЕНСЬКИЙ, доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України
E-mail: kaa_1959@ukr.net

Анотація. У статті представлені концептуальні засади стандартизації підготовки молодших спеціалістів. Розглянуті поняття концепції, її мета, етапи, правове та методичне забезпечення, ядро концепції, методологічні підходи (системний та компетентнісний), принципи її розробки (системності; гнучкості; безперервності; індивідуалізації; орієнтації на кінцевий результат) та очікувані результати.

Ключові слова: *фахова передвища освіта, молодший спеціаліст, концепція, системний та компетентнісний методологічні підходи, принципи стандартизації.*

Актуальність (Introduction). Унормування в новому українському законодавстві всіх ланок освіти з метою приведення їх до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) та Національної рамки кваліфікацій (НРК) потребує і запровадження для них стандартів, розроблених на компетентнісній основі.

У законі України "Про освіту"(2017) зазначено, що фахова передвища освіта спрямована на формування та розвиток освітньої кваліфікації, що підтверджує здатність особи до виконання типових спеціалізованих завдань у певній галузі професійної діяльності, пов'язаних з виконанням виробничих завдань підвищеної складності і здійсненням обмежених управлінських функцій, що характеризуються певною невизначеністю умов та потребують застосування положень і методів відповідної науки, і завершуються здобуттям відповідної освітньої чи професійної кваліфікації. Тобто, здобувачі цих професійних кваліфікацій, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій, призначаються на первинні посади у певному виді економічної діяльності і здійснюють керівництво певною ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, установах, організаціях незалежно від форми власності.

Статистичні дані станом на 2015 рік свідчать, що кількість суб'єктів господарювання становить 1,97 млн. підприємств, серед яких: великих підприємств – 423 (0,02%), середніх підприємств – 15510 (0,7%), малих підприємств – 47555 (2,4%) та 1910830 (96,7%) – це мікропідприємства. 80% усіх громадян, зайнятих господарською діяльністю (не враховуючи банки і бюджетні установи), працюють у секторі малого та середнього підприємництва, з них 48% осіб – на малих підприємствах, а 32% осіб – на середніх. У 2015 році на одному малому підприємстві працювало до 5 осіб, на одному середньому – 171 особа, на одному великому – понад 4000 осіб. На 5 фізичних осіб-підприємців в середньому припадало лише 2 наймані